

ZENDERKIEKJES

Studies tonen aan dat slechts 1 op 3 à 4 juveniele kiekendieven het eerste jaar overleeft, dat is een zeer laag gemiddelde. Als er zenders geplaatst worden op jonge kiekendieven, is de kans dus groot dat de zender ook verloren gaat. Dat is een berekend risico waarvan we op de hoogte zijn. Van onze 10 door het INBO gezenderde kiekendieven geboren in 2022, zijn er jammergenoeg al 5 overleden.

Noor werd geboren in de Waleweiden in Diksmuide en was het eerste kiekje dat richting Frankrijk vertrok. Helaas is ze niet ver geraakt. Tussen Duinkerke en Calais liet ze op 15 augustus 2022 het leven. We zijn zelf ter plaatse gegaan en hebben vastgesteld dat het hier om een geval van vergiftiging ging. De lokale autoriteiten werden op de hoogte gesteld. De zender werd gerecupereerd.

Ann werd geboren in de Hemmepolder in Ramskapelle. Op 21 augustus 2022 meldde de zender dat Ann overleden was. De laatste gegevens tonen aan dat Ann in het water lag van de Koolhofvaart, doodsoorzaak onbekend. Het karkas en de zender zijn niet teruggevonden ondanks een grondige zoektocht. Ann heeft dus maximum enkele kilometers van haar geboorteplaats de wereld kunnen verkennen.

Toske werd geboren in Koekele, is lang rond het nest blijven hangen tot ze in een mooie lijn zuidwaarts vertrok. Op 19 september 2022, net

over de Pyreneeën in de buurt van Zaragoza, liep het echter fout.

Het duurde echter een tijd voor we iemand konden vinden die naar Toske kon gaan zoeken. Via een oproep op Twitter, nam Itziar Almarcegui contact met ons op. Als bioloog had ze zelf in het verleden deelgenomen aan projecten rond gezenderde vogels en ze was gemotiveerd om de zender te zoeken. Toske is doodgegaan op een grote vlakte waar zonnebloemen geteeld werden. Met de hulp van Lander Goñi en Alberto Jiménez werden er verschillende dagen gezocht naar de vogel/zender.

Uiteindelijk werd de zender teruggevonden dankzij een metaaldetector. De zender was helaas kapot. Er zijn duidelijke sporen van tandjes te zien in de zender, vermoedelijk van ratten die het karkas opgegeten hebben. De zender was onder een laagje grond beland na het oogsten van de zonnebloemen. Een enorme dankjewel aan Itziar en haar vrienden voor de volharding bij het zoeken naar die zender!

Oscar werd ook geboren in de Hemmepolder in Ramskapelle. Deze kiekendief maakte een rare beweging: hij trok niet zuidwaarts, maar ging rondzwerfen ten noorden van zijn geboorteplaats. Zelfs het IJsselmeer in Nederland werd door hem bezocht. Tot hij in Alphen aan den Rijn, op een eilandje, het leven liet op 23 september 2022. Doodsoorzaak: vermoedelijk blauwwieren.

Via Grauwe Kiekendief Kenniscentrum Akkervogels is vrijwilliger Ard Wagenaar samen met een boswachter naar het eiland gevaren om te gaan

zoeken naar de zender. Deze zender werd makkelijk teruggevonden en overhandigd door Ard aan Wim Bovens op de Nederlandse Sovondag 26 november 2022.

Daar werd duidelijk dat Wim de boswachter waarvan sprake, Martijn van Schie, ook kende. Zij ontmoetten elkaar afgelopen najaar in Batumi, Georgië tijdens de roofvogeltrek. Enkele dagen voor Oscar het leven liet, zat Martijn op het vliegtuig richting Nederland. De wereld is klein!

Marcel werd geboren in Wulpen en verbleef lange tijd in Frankrijk tot hij op 29 oktober 2022 het leven liet op een 100 kilometer ten zuiden van Nantes. Het vergde enige moeite tot iemand van de Ligue pour la Protection des Oiseaux (LPO) de zender kon oppikken en aan ons terugbezorgde. De doodsoorzaak van Marcel is onbekend. Dank aan Adrien Martineau om de zender te recupereren en via zijn ouders de zender tot in Brussel te laten transporteren. Daar werd de zender opgepikt door een vrijwilliger van De Kerkuil.

Marthe, Bruine Kiekendief onder de loep

Marthe werd op 16 juni 2022 geboren in de Hemmepolder in Ramskapelle, Nieuwpoort. Begin september wisselde ze de Hemmepolder in voor de velden ten zuiden van Klemskerke. Was ze hier op prospectie voor een eigen broedterritorium?

Na 2,5 weken, op 21 september, besloot ze aan haar tocht richting overwinteringsgebied te beginnen. Net voor de Franse grens, na een tocht van 37,5 kilometer, hield ze een eerste overnachting in Gijverinkhove.

Dag 2 was met 161 km al een grotere inspanning, waarna ze overnachtte in een bos bij Villy-sur-Yères.

Dag 3 eindigde net ten westen van Rouen, een vlucht van 77,2 km en weer kiest Marthe ervoor om in een bos te slapen.

Uit de zendergegevens blijkt dat dag 4 een rustdag was: ze vloog maar 26 km zuidwaarts. Opnieuw nam ze haar toevlucht tot een bos om te overnachten en op krachten te komen. Dat was nodig!

Dag 5 bleek zwaar te zijn met maar liefst 751 km achter de figuurlijke kiezen. Marthe stak 's nachts de Golf van Biskaje over om zo de Pyreneeën te ontwijken. Een tocht van 397 km over zee waar ze toch dik 12 uur over gedaan heeft!

Met 251 km eindigde dag 6 op 100 km ten noorden van Madrid waar ze weer in een bos overnacht heeft.

Dag 7 eindigde 315 km meer zuidwaarts net ten westen van Puertollano.

De volgende dag ging er gemoedelijker aan toe: een tocht van 163 km, waarna ze een slaapplek zocht tussen of in enkele bomen ten zuidoosten van Écija.

Dag 9 eindigde na 73 km net onder Morón de la Frontera. Hier merken we toch een beweging op die meer westelijk is dan zuidelijk.

Dag 10 eindigt in Marokko, na de Straat van Gibraltar aan de westzijde

over te steken.

Een tocht over zee van 60 km waar ze 1u15 minuten over gedaan heeft. Ze is ondertussen 324 km zuidelijker en overnacht in agrarisch gebied in de regio van Douar el-Hafari.

Dag 11 was er eentje met 393 km en ze strandde op 50 km ten westen van Marrakesh.

De dag daarop resulteerde in een trektocht van 275 km waarvan 86 km boven de Atlantische Oceaan, waar ze net iets langer dan 2 uur over gedaan heeft.

Dag 13 vliegt Marthe de Westelijke Sahara binnen, een tocht van 344 km waar ze zonder bescherming, op zand of rots overnacht zal hebben.

Marthe is ondertussen 2 weken op trek en

lijkt het niet zo voor de warmte te hebben. Ze vliegt strak zuidwestelijk tot ze aan de kust komt en vliegt dan 74 km over de Oceaan. Ze eindigt de dag met 547 km in de vleugels.

Dag 15 was er eentje om u tegen te zeggen: 1475 km in 1 trek! Wat nog straffer is, is dat ze na de eerste 75 km boven open zee is gaan vliegen. Een tocht van 1400 km voor net iets meer dan 35 uur aan 1 stuk door! Op een bepaald moment zat ze 257 km van Sal Rei (Kaapverdisch eiland) maar

400 km van Saint-Louis (Senegal). Toch heeft ze een scherpe hoek oostwaarts gemaakt om aan land te komen in Dakar.

Dag 16 sloot dus naadloos aan - zonder rustmoment - op dag 15. In Dakar heeft Marthe een week uitgerust: ze is op krachten gekomen op een militaire luchthaven, een hotspot voor kiekendieven en Slangenarenden blijktbaar. Op het onderstaande kaartje kan je zelfs een vliegtuig op de luchthaven zien staan.

Nadien is ze naar haar overwinteringsplaats getrokken,

zo'n 180 km noordelijker in de buurt van zoet water, waar ze nu nog altijd vertoeft. Wat een madam!

Meer informatie over de status en locatie van onze juveniele gezenderde kiekendieven kan je op onze website vinden onder "Wetenschappelijk onderzoek" - "Zenderproject" of door onderstaande QR-code te scannen:

This [dataset was collected / study was possible] using infrastructure provided by INBO and funded by Research Foundation - Flanders (FWO) as part of the Belgian contribution to LifeWatch.

Het zenderonderzoek wordt uitgevoerd door INBO (Geert Spanoghe en Kjell Janssens) en gesponsord door het FWO als Belgische bijdrage tot LifeWatch.

Wim Bovens
& Kjell Janssens

Zenderkiekjes

Bruine Kiekendief
Marthe

Samenwerking met het INBO

Sinds 2020 is er een samenwerking tussen NWG De Kerkuil en het INBO om adulte Grauwe Kiekendieven te zenderen. Dit levert enorm veel belangrijke data op over migratie en habitatgebruik in het kader van het soortenbeschermingsplan Grauwe Kiekendief. De gezenderde vogels kunnen uiteraard ook veel sneller opgevolgd worden naar nestbescherming toe, wat voor de Grauwe Kiekendief de laatste 2 jaar heel interessant was aangezien er steeds koppels in gras broedden.

In het kader van het lopende onderzoek naar Bruine Kiekendieven werkt NWG De Kerkuil sinds 2022 samen met het INBO aan een zenderproject met als focus om migratiegedrag en -route, dispersie en landschapsgebruik van voornamelijk juveniele Bruine Kiekendieven in kaart te brengen.

Deze data worden ook gedeeld met Grauwe Kiekendief, Kenniscentrum Akkervogels om zoveel mogelijk wetenschappelijke data beschikbaar te hebben voor onderzoek naar habitatgebruik en migratie ten voordele van deze kiekendiefsoorten.